

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžo/350/2015
Identifikačné číslo spisu: 8015200505
Dátum vydania rozhodnutia: 07.12.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:8015200505.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Henčekovej, PhD., v právnej veci navrhovateľov: 1/ D. R., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C., 2/ VODOHOSPODÁRSKA VÝSTAVBA, ŠTÁTNY PODNIK, P.O. BOX 45, Karloveská 2, Bratislava, právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou Soukeník - Štrpka, s.r.o., so sídlom Šoltésová 14, Bratislava, proti odporcovi: Okresný úrad Humenné, pozemkový a lesný odbor, so sídlom Mierová 4, Humenné, za účasti 1/ G. R., rod. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. G. XXXX/X, E., 2/ Slovenského pozemkového fondu, regionálneho odboru Humenné, so sídlom Štefánikova 22, Humenné, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporcu zo dňa 12. marca 2015 č. OU-HE-PLO-2015/000475-010-ŠM, o odvolaní navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2Sp/27/2015-39 zo dňa 8. júla 2015, jednomyselne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2Sp/27/2015-39 zo dňa 8. júla 2015 potvrdzuje.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu č. OU-HE-PLO-2015/000475-010-ŠM zo dňa 12.03.2015 ako vecne správne a zákonné. Právo na náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

V odôvodnení krajský súd uviedol, že je totožného názoru ako vyslovil odporca v časti C výroku napadnutého rozhodnutia zo dňa 12.03.2015, nakoľko v tomto prípade nejde o pozemok, ktorý patrí do poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Pôvodná parcela EN č. 278 k. ú. D. bola vyvlastnená ako dom a dvor o výmere 817 m², a tento druh pozemku v žiadnom prípade nespĺňa podmienky reštitučného

nároku uvedené v § 1 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z.z.“)

Preskúmaním napadnutého rozhodnutia a dôvodov uvádzaných navrhovateľom v 2. rade súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporcu bolo vydané správne a v súlade so zákonom. V postupe, ako aj v samotnom napadnutom rozhodnutí súd nevzhladol dôvod, pre ktorý by napadnuté rozhodnutie zrušil z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu, resp. nepreskúmateľnosti rozhodnutia pre nedostatok dôvodov a ani pre nesprávne posúdený právny záver tak, ako to napádal v opravnom prostriedku navrhovateľ v 2. rade.

V správnom konaní podľa názoru súdu bolo dostatočne preukázané, že nehnuteľnosti, ku ktorým bolo oprávneným osobám navrátené vlastníctvo k pozemkom neslúžia účelu, pre ktorý boli vyvlastnené rozhodnutím Okresného národného výboru v Humennom, odbor územného plánovania č. ÚP/2110-928-1982-God. dňa 15.12.1982.

Správne postupoval podľa názoru súdu odporca, ak navrátil oprávneným osobám vlastníctvo k nehnuteľnostiam, ktoré sú uvedené vo výrokovej časti A a B napadnutého rozhodnutia. Zároveň podľa názoru súdu správne postupoval správny orgán aj v tom smere, pokiaľ uložil oprávnenej osobe povinnosť dodržiavať opatrenia vyplývajúce z rozhodnutia Okresného úradu životného prostredia Košice - vidiek, oddelenie štátnej vodnej správy a ochrany ovzdušia č. ŽP-577/1991-Mi zo dňa 17.01.1992 (ďalej len „rozhodnutie Okresného úradu životného prostredia Košice- vidiek“), ktorým boli určené pásma hygienickej ochrany Vódárenskej nádrže Starina a režim hospodárenia v nich, ako aj dodržiavanie právnych predpisov vyplývajúcich z polohy pozemkov v k. ú. A., ktoré je v územnom obvode Národného parku Poloniny a Chráneného vtáčieho územia Bukovské vrchy.

Výkonaným dokazovaním odporca podľa názoru súdu dostatočne preukázal splnenie podmienok pre navrátenie vlastníctva podľa zákona č. 503/2003 Z.z. Námietky navrhovateľa v 2. rade preto v návrhu na preskúmanie nemajú vplyv na zákonnosť tohto rozhodnutia a odporca podľa názoru súdu náležite zistil jednak okruh účastníkov, ako aj správne určil oprávnenú a povinnú osobu v predmetnej veci. Odporca postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 503/2003 Z.z. pri svojom rozhodovaní o uplatnených reštitučných nárokoch G. R. a navrhovateľa v 1. rade, pričom vychádzal z dostupných písomným dôkazov a listinné dôkazy získané v konaní boli podkladom pre vydanie napadnutého rozhodnutia.

Námietky uvádzané v návrhu na preskúmanie veci zo strany navrhovateľa v 2. rade v súvislosti s priamym vzťahom aktivít na dotknutom území zo strany oprávnených osôb ku kvalite vody sú nedôvodné. Práve vzhľadom k tomu, že odporca vo výroku pod bodom A4 a B4 uložil oprávneným osobám dodržiavať opatrenia vyplývajúce z rozhodnutia Okresného úradu životného prostredia Košice - vidiek bude úlohou navrhovateľa v 2. rade, aby do budúcnosti kontroloval a zákonným spôsobom zabránil nedodržiavaniu tohto opatrenia uloženého odporcom oprávneným osobám v časti A a B výroku napadnutého rozhodnutia.

Podľa krajského súdu odporca postupoval v dôkaznom konaní dôsledne za účelom úplného a presného zistenia skutočného stavu veci, pričom si vyžiadal stanoviská dotknutých osôb a na základe tohto správneho postupu a dostatočne zisteného skutkového stavu vydal rozhodnutie, ktoré súd považoval za vydané v súlade so zákonom. Na základe uvedených skutočností a z uvedených dôvodov krajský súd napadnuté rozhodnutie odporcu potvrdil.

II.

Zhrnutie odvolacích dôvodov navrhovateľa v 1. rade

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v 1. rade včas odvolanie. Nesprávnosť rozhodnutia krajského súdu videl v tom, že sa vo výrokovej časti C nezaoberal jeho argumentáciou o skutkovom

stave a skutkovým stavom, ktorý je v nesúlade s katastrom od roku 1986. Nesúhlasil s tvrdením krajského súdu, že „na pojednávaní pred krajským súdom dôvodil tým, že nie je spokojný s výrokovou časťou pod písm. C napadnutého rozhodnutia, pretože mu neboli vydané nehnuteľnosti, ktorých súčasťou bol aj postavený rodinný dom na žiadaných nehnuteľnostiach., Namietal, že žiada len o vrátenie pozemku a to EN č. 278 o výmere 817 m², na ktorom stál jeho rodinný dom do roku 1986 kedy bol zrovnaný so zemou a od uvedeného roku na ňom rastie už len burina a nikto sa o pozemok nestará. Uvedená parcela, ktorá je vedená ako zastavaná plocha, nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená.

Ďalej uviedol, že si uplatnil nárok podľa zákona č. 503/2003 Z. z. a nie reštitučný nárok v zmysle zákona č. 87/1990 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách. Namietal, že krajský súd iba okopíroval napadnuté rozhodnutie odporcu. Navrhol, aby odvolací súd zrušil rozhodnutie krajského súdu a zaviazal odporcu o vrátenie pozemku EN č. 278 o výmere 817 m².

III.

Zhrnutie odvolacích dôvodov navrhovateľa v 2. rade

Navrhovateľ v 2. rade podal odvolanie v zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. c), d) a f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“). Bol toho názoru, že krajský súd sa v konaní dostatočne nevysporiadal s jeho tvrdeniami, ktoré predložil súdu počas konania. Z tohto dôvodu mal za to, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Domnieval sa, že krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rovnako, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z neprávneho právneho posúdenia veci, a to z nasledujúcich dôvodov:

- dotknuté pozemky slúžili a aj v súčasnosti slúžia na účely, na ktoré boli vyvlastnené, t. j. pre účel výstavby vodného diela Vodárenskej nádrže Starina - tvrdenie, že ak pozemky nie sú zastavané a že na nich nie sú umiestnené objekty, slúžiace na prevádzku vodárenskej nádrže, neznamená, že sú nepotrebné,

- prinavrátenie štátom vykúpených alebo vyvlastnených pozemkov by vážne narušilo celistvosť nedotknutého chráneného územia a jeho rovnováhu a mohlo by znamenať poškodenie životného prostredia až do takej miery, že by zabezpečovanie kvality vody do budúca bolo nemožné,

- dotknuté pozemky sa nachádzajú v ochrannom pásme so štvrtým stupňom ochrany v Národnom parku Poloniny, a preto ich v zmysle ustanovení zákona o navrátení vlastníctva nie je možné vydať,

- zo žiadosti G. R. a navrhovateľa v 1. rade nevyplýva podľa akého konkrétneho ustanovenia zákona o navrátení vlastníctva si uplatnili právo na navrátenie vlastníctva k predmetným pozemkom, súd prvého stupňa dostatočne nevyhodnotil ani jednotlivé vyjadrenia dotknutých orgánov s poukazom na existenciu Národného parku Poloniny a stupne hygienického pásma tejto lokality.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie odporcu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. V prípade, ak Najvyšší súd Slovenskej republiky bude toho názoru, že nie sú splnené predpoklady na zmenu rozsudku navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

IV.

Vyjadrenie odporcu k odvolaniu navrhovateľa v 1. rade

Vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa v 1. rade odporca uviedol, že odvolanie považuje za nedôvodné. Poukázal na to, že zákon č. 503/2003 Z.z. sa vzťahuje na pozemky, ktoré tvoria poľnohospodársky pôdny fond podľa vyhlášky č. 71/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov ku katastrálnemu zákonu, ako aj na pozemky, ktoré tvoria lesný pôdny fond podľa zákona č. 61/1977 Zb. o lesoch v čase odňatia, t.j.

v čase vyvlastnenia. Pri parcele EN č. 278 k. ú. A. táto základná podmienka nie je splnená. Táto namietaná skutočnosť bola uvedená aj v odvolaní proti rozhodnutiu odporcu a k tejto skutočnosti sa odporca vyjadril listom č. OU-HE-PLO-2012/000475-018 zo dňa 11.05.2015 a naďalej na svojom vyjadrení trvá. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil v celom rozsahu.

V.

Vyjadrenie odporcu k odvolaniu navrhovateľa v 2. rade

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa v 2. rade uviedol, že nesúhlasí s argumentmi uvedenými v odvolaní navrhovateľa v 2. rade pretože tieto považuje za irelevantné a netýkajúce sa samotného rozhodnutia, ktoré bolo vydané v konaní podľa zákona č. 503/2003 Z.z., nakoľko argumenty týkajúce sa ochrany vodného zdroja a životného prostredia riešia iné zákony.

Podotkol, že vo výroku A bod 4. a vo výroku B bod 4. napadnutého rozhodnutia odporca uložil oprávneným osobám dodržiavať opatrenia vyplývajúce z rozhodnutia Okresného úradu životného prostredia Košice - vidiek, ktorým sa určujú pásma hygienickej ochrany Vodárenskej nádrže Starina a režim hospodárenia v nich, na základe zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vodách“). Bolo uložené aj dodržiavanie právnych predpisov vyplývajúcich z polohy pozemkov v k. ú. A., ktoré je v územnom obvode Národného parku Poloniny a Chráneného vtáčieho územia Bukovské vrchy. Vychádzal z ustanovenia § 6 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 503/2003 Z.z., v ktorom je stanovené, kedy vlastníctvo k pozemkom alebo jeho častiam nie je možné navrátiť, a že je na vôli oprávnenej osoby či požaduje vydanie pozemku na ktorom je obmedzené hospodárenie. Oprávnené osoby súhlasili s vydaním pozemkov aj s ich obmedzeniami vyplývajúcimi z právnych predpisov a z rozhodnutia Okresného úradu životného prostredia Košice - vidiek.

Poukázal na to, že pri riešení reštitučného nároku neopomenul rozhodnutie Okresného úradu životného prostredia Košice - vidiek, avšak podotkol, že je potrebné chápať toto rozhodnutie komplexne a tiež upozornil na to, že v tomto rozhodnutí, ktorým argumentuje navrhovateľ je v časti CH/ Všeobecné podmienky uvedený aj bod 4.: „V prípade zmeny vlastníckych a užívateľských vzťahov v pásmach hygienickej ochrany vodárenskej nádrže Starina prechádzajú práva a povinnosti z tohto rozhodnutia na nového nadobúdateľa.“

Prístup k vodnému toku a údržba pozemkov susediacich s vodným tokom vyplýva priamo zo zákona o vodách a tento zákon je platný, tak pre terajších vlastníkov pozemkov, ako aj pre budúcich vlastníkov pozemkov a vo svojom rozhodnutí o reštitučnom nároku odporca nespochybňuje jeho ustanovenia. Tiež nespochybňuje postavenie Krajského úradu životného prostredia v Prešove (v súčasnosti Okresný úrad Prešov, odbor starostlivosti o životné prostredie) ako kontrolného orgánu štátnej vodnej správy podľa zákona o vodách, avšak v zákone č. 503/2003 Z.z. sú presne definovaní účastníci konania, povinné a oprávnené osoby.

Oprávnené osoby v uplatnenom nároku neuviedli konkrétny dôvod odňatia vlastníctva k predmetným pozemkom t.j. konkrétne písmeno podľa § 3 zákona č. 503/2003 Z.z., aby však neutrpeli na svojich právach ujmu, tak ako je to uvedené v zákone č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“) v § 3 ods.2, Obvodný pozemkový úrad Humenné pri riešení reštitučných nárokov a neskôr aj odporca zvolal niekoľko pracovných stretnutí, z ktorých vyplynul dôvod navrátenia vlastníctva.

O vydaní pozemkov rozhodol podľa § 3 ods.2 písm. l) zákona č. 503/2003 Z.z., pretože nehnuteľnosti neslúžia na účel, na ktorý boli vyvlastnené, nakoľko vo vyvlastňovacom rozhodnutí Okresného národného výboru v Humennom - odboru územného plánovania, č. ÚP/2110-928-1982-God. zo dňa 15.12.1982 bola určená výstavba Vodárenskej nádrže Starina, ochranné pásma nie sú v tomto rozhodnutí spomenuté. Ďalej podotkol, že bývalá obec Ruské je v 2. vonkajšom ochrannom pásme vodárenského zdroja, vzdialená od Vodárenskej nádrže Starina 14 km a na jej území aj doposiaľ prebieha hospodárska činnosť Lesopoľnohospodárskeho majetku š.p. Ulič a Lesopoľnohospodárskeho a

urbárskeho pozemkového spoločenstva Ruské. V katastrálnom území bolo vyvlastnené iba zastavané územie obce (intravilán). V nezastavanom území bolo vlastníctvo ponechané pôvodným vlastníkom (fyzickým osobám) a ich právnym nástupcom.

Poukázal na to, že súčasný stav vyvlastnených parciel vyhodnotil aj niekoľkými terénnymi pochôdzkami na mieste samotnom a konštatoval, že vyvlastnené parcely EN č. 214, č. 279 a č. 296 k. ú. A. neslúžia a neslúžia na to, na čo boli vyvlastnené, nakoľko stavba Vodárenskej nádrže Starina bola ukončená a na týchto parcelách nikdy nebol a nie je objekt súvisiaci so stavbou Vodárenskej nádrže Starina. To že parcely sa nachádzajú v 2. vonkajšom ochrannom pásme hygienickej ochrany Vodárenskej nádrže Starina, ako aj skutočnosť, že parcely sa nachádzajú v územnom obvode Národného parku Poloniny s tretím stupňom ochrany a Chráneného vtáčieho územia Bukovské vrchy nebráni ich vydaniu. Navrátením vlastníctva oprávneným osobám neboli porušené ustanovenia zákona č. 503/2003 Z. z., ktorý bol prijatý na zmiernenie majetkových krívd, ku ktorým došlo v období rokov 1948 až 1990.

Odporca sa nestotožnil s tvrdením navrhovateľa, že bol nedostatočne zistený skutkový stav týkajúci sa umiestnenia parciel samotných, ako aj nezabezpečenia potrebných listinných dôkazov, nakoľko do spisu odporca doložil všetky dostupné listinné dôkazy získané z archívov, zabezpečil presnú identifikáciu vyvlastnených parciel a to terénnymi pochôdzkami a zadaním vypracovania geometrických plánov. Zároveň všetky zistené skutočnosti boli podrobne odôvodnené vo vydanom rozhodnutí.

Pri vydávaní rozhodnutia postupoval zároveň v zmysle § 3 ods.4 druhá veta Správneho poriadku, a aj na základe právoplatných rozsudkov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžr/94/2012 a sp. zn. 10Sžr/37/2013, ktorými boli potvrdené rozsudky Krajského súdu Prešov sp. zn. 3Sp/24/2011 a sp. zn. ISp/9/2012, kde boli potvrdené rozhodnutia o priznaní vlastníckeho práva k pozemkom, ktoré boli vyvlastnené v k. ú. A. pre výstavbu Vodárenskej nádrže Starina, vydané v iných reštitučných konaniach.

Všetky skutočnosti uvedené v odvolaní proti rozsudku Krajského súdu v Prešove boli uvedené aj v návrhu proti napadnutému rozhodnutiu odporcu. Odporca sa k týmto skutočnostiam vyjadril listom č. OU-HE-PLO-2015/000475-018 zo dňa 11.05.2015 a naďalej na nich trvá. Zo strany navrhovateľa v 2. rade neboli predložené žiadne nové dôkazy, ktoré by mali vplyv na zákonnosť rozhodnutia vo veci. Na základe vyššie uvedených skutočností navrhol, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu v celom rozsahu.

VI.

Vyjadrenie navrhovateľa v 2. rade k vyjadreniu odporcu

Navrhovateľ v 2. rade sa vo vyjadrení naďalej pridržiaval argumentov uvedených vo svojom návrhu zo dňa 14.04.2015, ako aj argumentov uvedených v odvolaní zo dňa 29.07.2015. Navyše poznamenal, že uloženie povinnosti dodržiavať opatrenia vyplývajúce z rozhodnutia Okresného úradu životného prostredia Košice - vidiek a právne predpisy vyplývajúce z polohy pozemkov v k. ú. A., ktoré je v územnom obvode Národného parku Poloniny a Chráneného vtáčieho územia Bukovské vrchy neznamena, že činnosťami oprávnených osôb v danom území nedôjde k znečisteniu strategického zdroja pitnej vody na východnom Slovensku.

VII.

Vyjadrenie navrhovateľa v 2. rade k odvolaniu navrhovateľa v 1. rade

Vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľ v 2. rade poukázal na znenie § 1, § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 503/2003 Z.z. a uviedol, že s napadnutým rozhodnutím odporcu v časti výroku C súhlasí. Mal za to, že pozemok EN č. 278 o výmere 817 m² nemá byť navrhovateľovi v 1. rade navrátený. K tomu uviedol, že výklad pojmu „zastavaný pozemok“ právny poriadok Slovenskej republiky nedefinuje, a preto môže byť v praxi tento výklad rôzny a často sa k nemu dopracujeme iba nepriamo. V zmysle vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 79/1996, ktorou sa vykonáva zákon Národnej rady Slovenskej republiky o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k

nehnuteľnosťami (katastrálny zákon), sa zastavanými plochami a nádvormi rozumeli:

- a) pozemky, na ktorých sú postavené stavby, okrem skleníkov a japanov,
- b) nádvoria, ktoré patria k obytným, hospodárskym alebo k priemyselným stavbám,
- c) diaľnice, cesty, miestne komunikácie, dráhy, letiská a prístavy.

Podľa Metodického usmernenia Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 101/96-430 zo dňa 06.05.1996 pri riešení vysporiadania zastavaných pozemkov a pri náhradách za obytné a hospodárske budovy a iné stavby patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti (ďalej len „Usmernenie“) však vyššie uvedené definícia presne nevystihovala pojem zastaveného pozemku, a preto pri posudzovaní, čo je zastavaný pozemok bolo potrebné postupovať individuálne a zároveň prakticky posúdiť, či stavba alebo stavby bránia poľnohospodárskemu alebo lesnému využitiu. V zmysle Usmernenia pri posudzovaní zastavanej plochy je potrebné skúmať, čo do nej patrí z hľadiska technologického, výrobného zamerania a potrieb sfunkčnenia každého objektu. Napríklad budú to manipulačné plochy, prístupové cesty s minimálnymi polomerami otáčania súprav a obslužných mechanizmov a pod. Teda zastavanú plochu nemožno chápať úzko len ako plochu pod budovou, ale širšie, t. j. pozemky pod stavbami a manipulačné plochy a nádvoria patriace k hospodárskym stavbám. Usmernenie taktiež vymedzuje stavby, ktoré bránia poľnohospodárskemu využitiu pozemku ako napríklad závlahové vodné nádrže, priehrady, iné vodohospodárske diela, odvodňovacie a závlahové čerpacie stanice a súvisiace umelé náhony a prielavy, otvorené odvodňovacie a závlahové kanály a pod.

S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo/124/2010 zo dňa 25.11.2010 a § 2 písm. a) zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov uviedol, že keďže pozemok EN č. 278 o výmere 817 m² v k. ú. A., ktorý bol predmetom reštitučného nároku navrhovateľa v 1. rade je v súčasnosti vedený ako zastavaná plocha, a teda nemá charakter pozemkov uvedených v citovaných právnych predpisoch a v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, nie je možné ho navrátiť navrhovateľovi v 1. rade podľa ustanovení zákona č. 503/2003 Z.z.. Predmetný pozemok netvorí poľnohospodársky pôdny fond ani do neho nepatrí, a taktiež netvorí lesný pôdny fond.

VIII.

Vyjadrenie navrhovateľa v 1. rade k odvolaniu navrhovateľa v 2. rade

Navrhovateľ v 1. rade vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa v 2. rade uviedol, že je pravda, že podľa vyvlastňovacieho rozhodnutia č. ÚP/2110/-928-1982-God zo dňa 15.12.1982 pôvodné parcely EN 214 výmera 272 m², EN 279 výmera 926 m², EN 296 výmera 1068 m² a EN 278 výmera 817 m² boli vyvlastňované pre Československý štát-Vodohospodárska výstavba investorský podnik Bratislava, pre účely výstavby vodnej nádrže Starina. No je zároveň pravdou aj to, že na uvedený účel nikdy neslúžili a ani neslúžia. Pri vyvlastňovaní bolo povedané a deklarovane, že uvedené parcely budú zatopené, alebo budú na nich postavené stavby súvisiace s vodným dielom Starina, čo nie je pravda. Uvedené parcely sa nachádzajú 16 km od ústia do vodárenskej nádrže a od 1. stupňa ochrany, čo nemá nič spoločné s vodným dielom.

Ďalej poukázal na to, že v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 písm. l) zákona č. 503/2003 Z.z. boli a sú splnené všetky podmienky, ktoré súvisia s hygienickými pásmami. Pri vyvlastňovaní bol kataster Ruské zaradený do II. vonkajšieho pásma. Teraz sa nachádza v II. ochrannom pásme, ale treba podotknúť, že existujú len dve pásma. Do druhého pásma patria územia, ktoré sa nachádzajú nad 1 km od vodného diela, takže tam patria územia vzdialené od vodného diela 1 km, ale aj také, ktoré sú vzdialené od vodného diela 50 km. Nemá to vplyv na kvalitu vody. Poznamenal, že osobne sa zúčastňuje na vyhodnocovaní kvality vody (každý štvrtýrok) na veľine Starina už viac ako 8 rokov a ani raz nebolo konštatované, že by došlo k zníženiu kvality vody.

Navrhovateľ v 2. rade tvrdí, že dotknuté pozemky sa nachádzajú v ochrannom pásme so štvrtým stupňom ochrany v Národnom parku Poloniny, čo je podľa navrhovateľa v 1. rade lož. Poukázal na to,

že keď boli vyvlastňované pozemky, tak v tom čase nebolo vyhlásené žiadne chránené územie a pozemky neboli vyvlastnené za účelom ochrany chráneného územia. Národný park Poloniny bol vyhlásený v roku 1997 protizákonne a protiústavne a to na súkromných pozemkoch a do dnešného dňa nespĺňa podmienky Národného parku, čo bolo a je potvrdené a konštatované aj na medzinárodnej úrovni.

IX.

Právny názor NS SR

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolania navrhovateľa v 1. rade a navrhovateľa a 2. rade sú nedôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 07.12.2016 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

V zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou odo dňa 1. októbra 2013 Obvodné Úrady zriadené podľa predpisov účinných do 30. septembra 2013 sú okresné úrady podľa tohto zákona a podľa ods. 4 citovaného ustanovenia pôsobnosť obvodného úradu životného prostredia, obvodného pozemkového úradu, obvodného lesného úradu, obvodného úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie a správy katastra ustanovená osobitnými predpismi prechádza na okresný úrad. Do postavenia Obvodného pozemkového úradu Humenné preto nastúpil z titulu zákonných zmien Okresný úrad Humenné.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie, či krajský súd posúdil vec správne, keď potvrdil preskúmané rozhodnutie odporcu zo dňa 12. marca 2015 č. OU-HE-PLO-2015/000475-010-ŠM, najmä či sa vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľov v 1. a 2. rade uvedenými v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Z obsahu predloženého súdneho spisu, ktorého súčasťou je administratívny spis odporcu najvyšší súd zistil skutkový stav tak, ako ho podrobne popísal krajský súd. Po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod, aby sa v logických argumentoch a relevantných právnych záveroch odchýlil od dôvodov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním v prevažujúcom rozsahu stotožňuje a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, obmedzil sa v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. iba na právne vyhodnotenie odvolacích námietok.

Navrhovateľ v 1. rade namietal proti výroku C napadnutého rozhodnutia odporcu, že parcela EN č. 278, ktorá je vedená ako zastavaná plocha, nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená, a preto žiada jej navrátenie. Táto námietka podľa odvolacieho súdu neobstojí, pretože nejde o pozemok, ktorý patrí do poľnohospodárskeho pôdneho fondu.

Zákon č. 503/2003 Z. z. je jedným zo zákonov reštitučného charakteru, ktorého cieľom vyjadreným v jeho preambule je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty

majetku. Predmetný zákon tak, ako ostatné reštitučné zákony, zmiernuje následky iba niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu.

Zákon ustanovuje taxatívne, ktorý majetok možno vrátiť pôvodnému vlastníkovi. Nie všetky pozemky, ktoré v rokoch 1948 - 1989 prešli na štát alebo právnickú osobu, podliehajú režimu zákona č. 503/2003 Z.z. Nevzťahuje na ďalšie nehnuteľnosti (stavby, ostatné pozemky, ktoré v čase prechodu na štát neboli poľnohospodárske alebo lesné), na živý a mŕtvy inventár a ani na porasty. Zákon sa vzťahuje na pozemky, ktoré tvoria poľnohospodársky pôdny fond podľa vyhlášky č. 71/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov ku katastrálnemu zákonu, ako aj na pozemky, ktoré tvoria lesný pôdny fond podľa zákona č. 61/1977 Zb. o lesoch. Správny orgán ani súd nemôže odstrániť prípadnú tvrdosť zákona.

V čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 503/2003 Z.z. poľnohospodársky pôdny fond vymedzoval zákon č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu účinný od 25. júna 1992 do 30. apríla 2004. Poľnohospodárskym pôdnym fondom alebo pozemkami, ktoré do neho patria, sa teda v zmysle ustanovení zákona č. 503/2003 Z. z. rozumie orná pôda, vinice, chmeľnice, záhrady, ovocné sady a pastviny, ktoré sú využívané na poľnohospodársku výrobu; môže ísť aj o pôdu, ktorá nie je dočasne obhospodarovaná, ale je nepostrádateľná pre prevádzkovanie poľnohospodárskej výroby (napr. vodné nádrže a rybníky potrebné pre poľnohospodársku výrobu, poľné cesty apod.). Súčasťou poľnohospodárskeho pôdneho fondu môže byť aj pôda určená na záhradkárске účely v záhradkárskych osadách.

Z uvedeného je zrejmé, že nehnuteľnosti označené ako dom a dvor, poľnohospodársky pôdny fond netvorí, ani do neho nepatria a preto nemôžu byť predmetom reštitúcie podľa zákona č. 503/2003 Z. z. Pre účely reštitúcie sa posudzuje druh pozemku v čase jeho odňatia, t.j. v čase jeho prechodu na štát alebo inú právnickú osobu a pokiaľ predmetné pozemky boli zapísané ako dom a dvor v čase prechodu na štát, jedná sa o pozemky, ktoré nepatrili do pôdohospodárskeho pôdneho fondu alebo lesného pôdneho fondu.

Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie správneho orgánu v medziach navrhovateľom podaného opravného prostriedku bolo v súlade so zákonom a teda krajský súd rozhodol správne, ak toto rozhodnutie potvrdil.

Podstatou podaného odvolania navrhovateľa v 2. rade je tvrdenie, že v prejednávanej veci neboli naplnené zákonné podmienky reštitučných titulov podľa § 3 ods. 1 písm. l/ zákona. Pokiaľ ide o ustanovenie § 3 ods. 1 písm. l/, podľa ktorého sa oprávneným osobám navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená, spornou bola skutočnosť, či vyvlastnené pozemky nikdy neslúžili na účel, na ktorý boli vyvlastnené, keďže na nich nebolo zriadené vodohospodárske dielo, ale iba ochranné pásmo. Navrhovateľ to považuje za súčasť diela, kým odporca a krajský súd dospeli k odlišnému záveru. Ako vyplýva z odôvodnenia rozhodnutia odporcu, terénnou pochôdzkou konanou dňa 08.09.2011 bolo zistené, že predmetné pozemky sa nachádzali v k. ú. A., v 2. vonkajšom pásme hygienickej ochrany vodného zdroja Vodárenskej nádrže Starina a tiež sú v územnom obvode Národného parku Poloniny a Chráneného vtáčieho územia Bukovské vrchy, sú nezastavané, nenachádzajú sa na nich žiadne objekty súvisiace so stavbou vodárenskej nádrže, ani objekty slúžiace na jej prevádzku. Vzhľadom na uvedené sa odvolací súd stotožnil s právnym názorom odporcu, z ktorého vychádzal aj krajský súd, že u predmetných parciel bol naplnený uvedený reštitučný titul a rozhodnutie o navrátení vlastníctva je zákonné.

Pokiaľ ide o námietku, že navráteniu pozemkov bráni ich situovanie do pásiem hygienickej ochrany vodného diela, ani túto nepovažoval odvolací súd za opodstatnenú. Odporca sa s touto situáciou v správnom konaní a následne vo svojom rozhodnutí podrobne zaoberal, pričom vo výroku svojho rozhodnutia uložil G. R. a navrhovateľovi v 1. rade, v súlade s ustanovením § 5 ods. 4 zákona č. 503/2003 Z.z., povinnosť dodržiavať opatrenia vyplývajúce z rozhodnutia Okresného úradu životného

prostredia Košice - vidiek, ktorým sa určujú pásma hygienickej ochrany Vodárenskej nádrže Starina a režim hospodárenia v nich, na základe zákona o vodách. Ďalej im uložil povinnosť dodržiavať právne predpisy vyplývajúce z polohy pozemkov v k. ú. A., ktoré je v územnom obvode Národného parku Poloniny chráneného vtáčieho územia Bukovské vrchy.

Odvolací súd pri svojom rozhodovaní zohľadnil aj relevantnú judikatúru Ústavného súdu SR, ktorý vo svojich nálezocho súvisiacich s reštitučnými konaniami kladie dôraz na to, že „k reštitučným nárokom je potrebné pristupovať zvlášť citlivo, aby prípadne v súdnom konaní nedošlo k ďalšej krivde. Reštitučné zákony majú zabezpečiť, aby demokratická spoločnosť pristupovala aspoň k čiastočnému zmierneniu následkov mnohých majetkových a iných krívd, spočívajúcich v porušovaní všeobecne uznávaných ľudských práv a slobôd zo strany štátu.“ (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 127/2010-35 z 22.06.2010)

Aj keď navrhovateľ v 1. rade a G. R. v uplatnenom nároku neuviedli konkrétny dôvod odňatia vlastníctva k predmetným pozemkom, aby neutrpeli na svojich právach ujmu v zmysle § 3 ods. 2 Správneho poriadku, Obvodný pozemkový úrad Humenné pri riešení reštitučných nárokov a neskôr aj odporca zvolal niekoľko pracovných stretnutí, z ktorých dôvod navrátenia vlastníctva vyplynul. Tento postup správnych orgánov považuje odvolací súd, rovnako ako krajský súd, za správny.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje so záverom, že preskúmané rozhodnutie odporcu bolo vydané v súlade so zákonom a preto rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 a 2 v spojení s § 250ja ods. 3 O.s.p.)

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo navrhovateľ v 1. rade a navrhovateľ a 2. rade v odvolacom konaní neboli úspešní a odporcovi náhrada trov nepatrí zo zákona.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.